ПРОФСПІЛКА
ПРАЦІВНИКІВ ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Одеська обласна організація

Інформаційний бюлетень

№37

Вересень 2021 р.

Середня зарплата – новий перерахунок (Порядок №100)

СЕРЕДНЯ ЗАРПЛАТА – НОВИЙ ПЕРЕРАХУНОК (Порядок №100)

Порядок обчислення середньої заробітної плати, затверджений постановою від 08.02.1995 р. № 100 використовуємо для розрахунку середньої зарплати для оплати періоду відпустки, відрядження, військової служби, обов'язкового медогляду, а ще для обчислення суми вихідної допомоги тощо.

4 вересня 2021 року опубліковано постанову КМУ від 01.09.2021 р. № 917, якою внесені зміни до Порядку № 100 щодо **розрахування середньої зарплати за новими правилами (додаток 1).**

Зміни, внесені до другого та третього абзаців п. 3 Порядку № 100

Було	Стало
Суми нарахованої заробітної плати враховуються у тому місяці, за який вони нараховані та у розмірах, в яких вони нараховані, без виключення сум відрахування на податки, стягнення аліментів тощо, за винятком відрахувань із заробітної плати осіб, засуджених за вироком суду до виправних робіт без позбавлення волі.	Суми нарахованої заробітної плати, **крім премій (в т. ч. за місяць) та інших заохочувальних виплат за підсумками роботи за певний період**, враховуються у тому місяці, за який вони нараховані, та у розмірах, в яких вони нараховані, без виключення сум відрахування на податки, стягнення аліментів тощо, за винятком відрахувань із заробітної плати осіб, засуджених за вироком суду до виправних робіт.
Премії та інші виплати, які виплачуються за два місяці або більш тривалий період, при обчисленні середньої заробітної плати включаються шляхом додавання до заробітку кожного місяця розрахункового періоду частини, що відповідає кількості відпрацьованих робочих днів періоду (місяців), за які такі премії та інші виплати нараховані. Така частина визначається діленням суми нарахованих	Премії **(в т. ч. за місяць) та інші заохочувальні виплати за підсумками роботи за певний період** під час обчислення середньої заробітної плати враховуються в заробіток періоду, який відповідає кількості місяців, за які вони нараховані, починаючи з місяця, в якому вони нараховані. Для цього до заробітку відповідних місяців розрахункового періоду додається частина, яка визначається діленням суми премії або

премій та інших виплат на кількість відпрацьованих робочих днів періоду, за який вони нараховані, та множенням на кількість відпрацьованих робочих днів кожного місяця, що відноситься до розрахункового періоду для обчислення середньої заробітної плати	іншої заохочувальної виплати за підсумками роботи за певний період на кількість відпрацьованих робочих днів періоду, за який вони нараховані, та множенням на кількість відпрацьованих робочих днів відповідного місяця, що припадає на розрахунковий період

Також є зміни, внесені у п. 4 Порядку № 100, який визначає перелік виплат, що не враховуються в усіх випадках обчислення середнього заробітку. Зокрема, відповідно до нового пп. «о» не враховується грошова винагорода за сумлінну працю та зразкове виконання службових обов'язків, а відповідно до змін у пп. «и» — виплати, пов'язані з **святковими та** ювілейними датами, днем народження, за довголітню і бездоганну трудову діяльність, активну громадську роботу тощо.

Зміни, внесені до абзацу третього п. 8 Порядку № 100, роблять відсилку в порядку обчислення виплат на кшталт вихідної допомоги до двох попередніх абзаців цього пункту, а не лише абзацу першого.

Що зміниться у врахуванні премій при розрахунку середньої зарплати?

Також до заробітку відповідних місяців розрахункового періоду буде додаватися частина премії, яка визначатиметься діленням суми премії та іншої стимулюючої виплати за підсумками роботи за певний період на кількість відпрацьованих робочих днів періоду, за який вони нараховані та множенням на кількість відпрацьованих робочих днів кожного відповідного місяця, що припадає на розрахунковий період.

На нашу думку, це означає, що премії, нараховані у розрахунковому періоді за минулі періоди, які не потрапили до розрахункового періоду, будуть включатися до розрахунку середньої зарплати.

Роботодавців, які розраховували середню згідно з попередньою редакцією *Постанови № 100* без врахування нарахованих в періоді її дії премій та виплат за підсумками роботи за певний період, **зобов'яжуть зробити ПЕРЕРАХУНОК середньої зарплати за новими правилами**.

З 4 вересня діє тримісячний строк для донарахування роботодавцями середньої зарплати працівникам, яким було нараховано середній заробіток з 12 грудня 2020 року до дати набрання чинності нової

постанови, без врахування премій за минулі періоди! Тобто цей обов'язок слід виконати до 4 грудня.

Премії та заохочувальні виплати за період

За загальним правилом, при розрахунку середньої зарплати суми нарахованої зарплати відносимо до тих місяців, **за які вони нараховані**. Тобто, якщо ви в серпні нарахували забуту індексацію за квітень, то при розрахунку середньої за Порядком № 100, підкидаєте таку індексацію до квітня.

Виключення з цього правила — **премії (у тому числі за місяць) та інші заохочувальні виплати за підсумками роботи за певний період**. Це квартальні премії та премії за півріччя, 9 місяців, винагорода за підсумками роботи за рік тощо. Для них передбачено абсолютно **новий** порядок включення.

В зміненому абз. 3 п. 3 Порядку № 100 буде зазначено:

«*Премії (в тому числі премії за місяць) та інші заохочувальні виплати за підсумками роботи за певний період під час обчислення середньої зарплати враховуватимуться в заробіток періоду, який відповідає кількості місяців, за які вони нараховані, починаючи з місяця, в якому вони нараховані».*

Тобто це означає, що премії (у тому числі місячні) та інші заохочувальні виплати, нараховані за певний період (квартал, рік тощо), при розрахунку середньої слід розподіляти між **місяцем нарахування такої виплати і наступними за ним місяцями**. При цьому кількість місяців розподілу буде дорівнювати кількості місяців, за які нарахована премія (інші виплати).

Приклад 1. *Працівник відбуває у відрядження 29.09.2021 р. Розрахунковий період для середньоденної зарплати — липень і серпень 2021 року. В липні працівникові була нарахована премія за підсумками роботи за II квартал, тобто за квітень - червень 2021 року в розмірі 3000 грн.*

Оскільки премія нарахована **в липні** за **3 попередні місяці**, при розрахунку «середньої» вона повинна потрапити в заробіток таких **3-х** місяців розрахункового періоду: **липень, серпень, вересень**. Тобто наступних 3 місяців, починаючи з місяця нарахування премії. Покажемо, як це буде виглядати схематично.

У прикладі в розрахунковий період для обчислення середньоденної входять два з трьох місяців, на які розкидали премію, а саме липень та серпень. Тож в розрахунок потратить не вся, а лише частина премії врахована в липні та серпні.

Як її визначити? Суму премії (іншої заохочувальної виплати) за підсумками роботи за певний період **(1) ділимо** на кількість відпрацьованих робочих днів періоду, за який вона нарахована **та (2) множимо** на кількість відпрацьованих робочих днів відповідного місяця, який припадає на розрахунковий період.

Приклад 2. Припустимо, що відряджений працівник **фактично відпрацював** у II кварталі (період, за який нарахована премія) **30 роб. дн**. А інші дні знаходився у відпустці за свій рахунок та щорічній відпустці.

Липень і серпень 2021 року відпрацьовано **повністю** — 22 роб. дн. та 21 роб. дн. відповідно. Тоді частина премії, яка потрапить в заробіток:

— **липня** та увійде до розрахунку середньої складе: 3000 грн : 30 раб. дн. х 22 роб. дн. = **2200 грн**;

— **серпня**: 3000 грн : 30 раб. дн. х 21 роб. дн. = **2100 грн**.

Зверніть увагу! Фактично була нарахована премія за II квартал **3000 грн**. А в розрахунку після розподілу, запропонованого КМУ, візьме участь сума **4300 грн** (2200 грн липня + 2100 грн серпня)! І це ще без частини премії, що припаде **на вересень**.

Тобто сума нарахованої та сума розподіленої премії **можуть відрізнятися**! Як в більшу, так і в меншу сторону. Чому так? Тому що КМУ пропонує нам, по суті, визначати суму премії в розрахунку **на 1 робочий день**, використовуючи показники періоду, **за який її нараховано**, та множити на кількість робочих днів **іншого періоду**. Тож не дивуйтесь, якщо у вас суми до та після розподілу не співпадуть.

Ще один важливий момент. Для розподілу премій (інших заохочувальних виплат) не має значення, чи потрапляє місяць нарахування

такої виплати в розрахунковий період для обчислення середньоденної зарплати.

Наприклад, якби в наведеному вище прикладі працівник вирушав у відрядження в листопаді і розрахунковим періодом для визначення «середньої» був би вересень і жовтень, розподілену частину премії, нарахованої за II квартал 2021 року, потрібно було б додати до заробітку вересня, незважаючи на те, що премія була нарахована ще в липні. Ну і крім того потрібно було б розподілити квартальну премію, нараховану в жовтні.

Коментар Мінекономіки

За інформацією Мінекономіки, згідно з прийнятим рішенням при обчисленні середньої заробітної плати враховуватимуться премії та інші заохочувальні виплати за підсумками роботи за певний період в заробіток періоду, який відповідає кількості місяців, за які вони нараховані, починаючи з місяця їх нарахування.

Додаток 1

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА

від 1 вересня 2021 р. № 917
Київ

Деякі питання обчислення середньої заробітної плати

Кабінет Міністрів України **постановляє**:
1. Внести до постанови Кабінету Міністрів України від 8 лютого 1995 р. № 100 “Про затвердження Порядку обчислення середньої заробітної плати” (ЗП України, 1995 р., № 4, ст. 111; Офіційний вісник України, 1999 р., № 31, ст. 1616; 2001 р., № 40, ст. 1802; 2020 р., № 45, ст. 1438, № 101, ст. 3274) зміни, що додаються.

2. Установити, що працівникам, яким у період з 12 грудня 2020 р. до набрання чинності цією постановою обчислення середньої заробітної плати було здійснено відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 8 лютого 1995 р. № 100 “Про затвердження Порядку обчислення середньої заробітної плати” (ЗП України, 1995 р., № 4, ст. 111; Офіційний вісник

України, 2020 р., № 101, ст. 3274) без врахування нарахованих у цьому періоді премій та виплат за підсумками роботи за певний період, протягом трьох місяців після набрання чинності цією постановою здійснюється перерахунок середньої заробітної плати з урахуванням пункту 3 Порядку обчислення середньої заробітної плати, затвердженого зазначеною постановою.

Прем'єр-міністр України
Д. ШМИГАЛЬ

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 1 вересня 2021 р. № 917

ЗМІНИ,
що вносяться до постанови Кабінету Міністрів України від 8 лютого 1995 р. № 100

1. У другому реченні пункту 2 постанови слова "Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства" замінити словами "Міністерством економіки".

2. У Порядку обчислення середньої заробітної плати, затвердженому зазначеною постановою:

1) абзаци другий і третій пункту 3 викласти в такій редакції:

"Суми нарахованої заробітної плати, крім премій (в тому числі за місяць) та інших заохочувальних виплат за підсумками роботи за певний період, враховуються у тому місяці, за який вони нараховані, та у розмірах, в яких вони нараховані, без виключення сум відрахування на податки, стягнення аліментів тощо, за винятком відрахувань із заробітної плати осіб, засуджених за вироком суду до виправних робіт.

Премії (в тому числі за місяць) та інші заохочувальні виплати за підсумками роботи за певний період під час обчислення середньої заробітної плати враховуються в заробіток періоду, який відповідає кількості місяців, за які вони нараховані, починаючи з місяця, в якому вони нараховані. Для цього до заробітку відповідних місяців розрахункового періоду додається частина, яка визначається діленням суми премії або іншої заохочувальної виплати за підсумками роботи за певний період на кількість відпрацьованих робочих днів періоду, за який вони нараховані, та множенням на кількість відпрацьованих робочих днів відповідного місяця, що припадає на розрахунковий період.";

2) у пункті 4:

підпункт “и” після слів “пов’язані з” доповнити словами “святковими та”;

доповнити пункт після абзацу вісімнадцятого новим абзацом такого змісту:

“о) грошова винагорода за сумлінну працю та зразкове виконання службових обов’язків.”.

У зв’язку з цим абзаци дев’ятнадцятий – двадцять третій вважати відповідно абзацами двадцятим – двадцять четвертим;

3) в абзаці третьому пункту 8 слова “абзацом першим” замінити словами “абзацом першим або другим”.

Упорядкували та підготували

завідувач відділу соціально-економічного захисту працівників Подгорець В.В. та бухгалтер Пшенична Т.А.